

Biodiversiteit ondernemen uit de startblokken

De biodiversiteit staat wereldwijd ver in het rood. Driekwart van alle plant- en diersoorten wordt in zijn voortbestaan bedreigd. Vanwege de urgentie en de risico's groeit binnen het bedrijfsleven de aandacht voor biodiversiteitsherstel. Met name de financiële sector haakt aan.

ADDO VAN DER EIJK

Recente rapporten klinken alarmerend en eensgezind: wereldwijd staat de biodiversiteit onder zware druk. Maar liefst één miljoen soorten is bedreigd, concludeert IPBES, een mondiaal wetenschappelijk biodiversiteitsbureau, vorig jaar. Honderdvijftig experts uit vijftig landen werkten eraan mee. WNF meldt in hun Living Planet report een populatieafname van zestig procent sinds 1970. De urgentie is hoog, bevestigt Louise Vet, hoogleraar ecologie in Wageningen en tot voor kort directeur van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW). Ze staat sinds 2018 aan het roer van het Delta-plan Biodiversiteitsherstel, een landelijk initiatief om biodiversiteitsverlies om te buigen naar herstel. Een beweging, noemt ze het. "Vooral grondgebruikers willen we aanzetten tot meer biodiversiteit. In Nederland ligt met name in agrarisch gebied een grote opgave. De maximalisatie van productie gaat daar ten koste van de biodiversiteit."

Commitment

Het landelijk initiatief telt inmiddels meer dan vijftig partners. Vet richt zich niet alleen op publieke partners, maar nadrukkelijk ook op het private bedrijfsleven. "Willen we positieve resultaten boeken, dan hebben we het bedrijfsleven nodig. Partners als Agrifirm, LTO Nederland en het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CLB) haken aan." Biodiversiteit is als MVO-ambitie (maatschappelijk verantwoord ondernemen) in opkomst, constateert Vet. "Na klimaat is biodiversiteit het volgende thema binnen MVO. Veel bedrijven denken te negatief: ze willen een beetje minder slecht zijn. Maar we moeten juist naar een positieve impact. Dat is superbelangrijk. Bedrijven die zich als partner bij ons aansluiten, moeten zelf aangeven welke positieve bijdrage ze aan biodiversiteitsherstel gaan leveren. We vragen om commitments, die we als bestuur toetsen en volgen."

'Het vernietigen van biodiversiteit vormt een groot risico voor investeringen'

Groene dooradering

Vet noemt TenneT, beheerder van het elektriciteitsnet, als inspirerend voorbeeld: "Met een ecologisch maai-beheer bij hoogspanningsstations weten ze de biodiversiteit fors te verhogen: rond de stations leven maar liefst 72 procent méér insecten, die anders niet zouden overleven. TenneT rolt het maai-beheer nu uit over heel Nederland en Duitsland." Andere commitments: ProRail die werkt aan minder bestrijdingsmiddelen en een natuurvriendelijk bermbeheer langs spoorlijnen en waterschappen die zogeheten *flowerpower*-dijken realiseren, zoemend van de insecten. "We werken aan een groene dooradering van het Nederlandse platteland. Met naast onze natuurterreinen ook groene wegbermen, groene spoorlijnen, groene daken en groene bedrijfsterreinen."

Verdienmodel van de boer

De agriketen speelt een sleutelrol op het platteland. Om boeren mee te krijgen, stelt Vet, moet natuurinclusieve landbouw lonen. "Zonder een positief verdienmodel komt biodiversiteit boeren nooit van de grond. Boeren moeten een eerlijke prijs krijgen. Het bedrijfsleven helpt daarbij. In Drenthe loopt een pilot waarbij duurzame boeren van de

Rabobank een korting op leningen krijgen, zowel op bestaande als op nieuwe. FrieslandCampina geeft ze een hogere melkprijs en van de provincie ontvangen ze een subsidie. Deze gestapelde beloning maakt biodiversiteit boeren financieel aantrekkelijk. Stapelen kan ook met een lagere waterschapsheffing en pachtprijs. Partijen als ASR Verzekeringen bezitten veel boerengrond. Daar kunnen ze voorwaarden aan stellen."

Belangrijk voor het belonen is dat prestaties meetbaar zijn. Voor melkveehouders bestaat sinds kort de Biodiversiteitsmonitor, voor de akkerbouw is een soortgelijke monitor in ontwikkeling. "Met de Biodiversiteitsmonitor, een product van FrieslandCampina, Rabobank en het Wereld Natuur Fonds, kunnen boeren meten hoe ze scoren op biodiversiteit. Volgend jaar, in 2021, wil de Rabobank de biodiversiteitsprestaties volledig integreren in het risicomanagement van de door haar gefinancierde melkveehouders en akkerbouwers."

Financiële sector

In de financiële sector groeit het besef dat verlies van biodiversiteit vraagt om actie. "Banken, verzekeraars en pensioenfondsen zien in dat het vernietigen van biodiversiteit een groot risico vormt voor investeringen. Vanwege risico's als financiële schade, beschikbaarheid van grondstoffen en reputatieschade."

Tekenend voor de aandacht vindt Vet de oprichting van de werkgroep biodiversiteit onder het Platform voor Duurzame Financiering. Het platform is een initiatief van acht Nederlandse financiële instellingen, waaronder APG, A.S.R. en Rabobank. "In een recent rapport schetsen de instellingen hoe ze verlies van biodiversiteit proberen tegen te gaan." Eén van hen, de ASN Bank, behoort in ons land tot de pioniers. "Sinds 2015 is het

Foto: Bart de Gouw

Louise Vet: “We hebben het bedrijfsleven nodig”

‘Het meten van de impact van bedrijven op biodiversiteit blijkt verre van eenvoudig’

onderwerp biodiversiteit één van de drie pijlers onder ons duurzaamheidsbeleid”, vertelt Roel Nozeman, senior adviseur biodiversiteit bij ASN Bank. Net als Vet benadrukt hij de urgentie. “Een systeemverandering is nodig, een radicale transformatie op economisch, technologisch, politiek en sociaal vlak om het grote biodiversiteitsverlies te stoppen.”

Biodiversiteitimpact meten

Dat biodiversiteit aandacht krijgt, komt mede door de VN-biodiversiteitsconferentie die komend najaar in China gepland stond. Vanwege corona is de conferentie verschoven naar 2021. Nozeman hoopt dat de conferentie een ‘Parijs-akkoord-moment’ voor biodiversiteit oplevert. Meten en rapporteren over biodiversiteit door bedrijven wordt gemeengoed, verwacht hij. “In Frankrijk komt zelfs al wetgeving die rapporteren over de impact op biodiversiteit verplicht stelt.”

ASN Bank neemt het voortouw en zet een stip op de horizon: in 2030 wil de bank een netto positieve bijdrage leveren aan biodiversiteit. De bank steunt concrete initiatieven, zoals de WatermonsterMeetkit van Natuur & Milieu, een burgeronderzoek om de waterkwaliteit in kaart te brengen. Maar hoe de impact van bedrijven en investeringen te meten? Dat blijkt geen sinecure. “Dit bete-

kent dat we de biodiversiteit-footprint van alle investeringen moeten kunnen doorrekenen.” Daarvoor ontwikkelde de bank de Biodiversity Footprint Financial Institutions (BFFI), met hectare biodiversiteitsverlies en -winst als eenheid. “Elk beursgenoteerd bedrijf dat wij hebben gemeten heeft een negatieve impact op biodiversiteit, onder meer door grondstoffen en energie te gebruiken.” De benodigde data haalt Nozeman uit Exiobase, een wereldwijde database met gegevens over emissies en land-, water- en grondstofgebruik van 160 bedrijfstakken en 200 productcategorieën. “Exiobase is gratis en open source. Het voorkomt dat onze cijfers uit een zwarte doos komen.”

Positieve impact bereiken

Onder de streep behaalt ASN Bank nog altijd een negatieve waarde, namelijk 77.380 hectare biodiversiteitsverlies in 2018. “Het aantal hectare willen we omlaag brengen door onze portfolio te verschuiven naar bedrijven met een lager biodiversiteitsverlies. Potentiële nieuwe investeringen rekenen we nu

Foto: ASN

Roel Nozeman: “We moeten de biodiversiteit-footprint van alle investeringen kunnen doorrekenen”

geautomatiseerd door. Daarnaast moeten we zorgen voor projecten met een positieve impact.” Dat laatste roept talloze vragen op, waarvoor ASN Bank recent het PBAF-platform oprichtte. PBAF staat voor Partnership Biodiversity Accounting Financials. “Met vijf andere financiële instellingen buigen we ons over impactmeting van investeringen met een positieve bijdrage aan biodiversiteit. Een soortgelijk platform hebben we eerder opgericht voor het ontwikkelen van een meetmethode voor de CO₂-impact van beleggingen en investeringen.”

Referentiewaarde

De hamvraag voor het platform: wanneer is een bijdrage positief? “Hoe moet je omgaan met certificeringen? Nozeman: “Mag je bijvoorbeeld een vermeden negatieve impact op enige manier meerekenen? Hoe moet je omgaan met certificeringen? En wat is je referentie? Neem je bij investeringen in duurzame bosbouw een natuurlijk bos als referentie, dan kom je nooit op een positieve waarde uit. Terwijl duurzame bosbouw wél positiever uitpakt dan reguliere bosbouw. Binnenkort publiceren we een rapport, waarin we een voorstel doen voor het meten van een positieve impact.” ●●●

FOTO: MICHEL WUJNBERGH